

SLOVENSKI NAROD.

časna vsak dan srečer izvemši nedelje in praznike ter velja po poštih prejemati na avstro-ogrsko dežele na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K; na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 3 K. Če kdo hodi sam ponj, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za Nemško celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko — na leto 30 K. — Na naročbo brez istodeblja vsečljivke naročnine se ne osmira. — Za osmanila se plačuje od petostopne peti vrste po 14 h, če se osmanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dva krat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Doprisi naj se izvole frankovati. — Rekipezi se ne vratajo. — Uredništvo in upravitelje je v Knaflovičih ulicah št. 5. — Upravitelju naj se blagovoljno poželjeti naročnine, reklamacije, osmanila, itd. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 84.

Posamezne številke po 10 h.

Upravništva telefon št. 85.

Pot v Srbijo — odprta!

V tork, dne 1. septembra stopi v veljavno nova trgovinska pogodba, sklenjena med Avstro-Ogrsko in Srbijo. Trgovinska pogodba, kakor so jo dogovorili obojestranski pooblaščenci, je v Srbiji odpravljena parlamentarno, nedavno tega je bila v skupščini sprejeta in kmalu potem je zadobila potrditev krone; v Avstriji pa stopi za enkrat v veljavno potom ministrskega ukaza, ki temelji na trgovinski - političnem pooblastilnem zakonu, in sicer začasno do konca tekočega leta. V jeseni bosta o njej razpravljala parlamenta in izpregorovirala o njeni usodi končno besedilo. Parlamentarna odprava te pogodbe boda v avstrijskem parlamentu, sedič po živalnih agitacijah za in zoper uveljavljenje te pogodbe zadnjih dva tedna, brezvonomo še napravljala neprijetne ure vladi in morda zahtevala za žrtev enega ali drugega sedanjih ministrov, ali bistvenih izpremememb se ni nadejati. V ogrskem parlamentu pa ni pričakovati ovir.

Z uveljavljenjem nove pogodbe s Srbijo preide naše trgovinsko-politično razmerje s srbsko kraljevino zopet v normalni položaj. In čas je bil! Malone dveinpol leti je bila Avstro-Ogrska napram Srbiji v brez-pogodenemu razmerju, da, obstajala je celo prepoved za uvažanje srbske živine. Potem ko je veljala med monarhijo in Srbijo od 1. julija 1893 trgovinska pogodba, ki je bila po svojem ustroju tarifna carinska pogodba, in so se v tej dolgi dobi razvile v obojestransko korist živahne kupičiske zveze, je Avstro-Ogrska odpovedala leta 1905. Za 15. februar 1906. staro pogodbo, ustrezač bolj strastnemu pritisku agrarcev kakor ravnajoč v občedržavnom interesu, ker obnovitev ni bila zagotovljena. Ker se tekom odpovednega roka ni doseglo edinstvo za novo pogodbo in je med tem dobila Srbija kar naša država nove avtonome carinske zakone, se je napravil začasni provizorij na ta način, da sta si oba soseda zagotovila za izmeno blaga vse tiste carinske ugodnosti, ki jih uživa katerkoli druga država za svoj uvoz. Ali to, v danih razmerah še dosti povojno razmerje, ki saj ni nosilo sovražnosti, se je vzdržalo le nekaj tednov. Poskus zbliziati Srbijo in Bolgarijo gospodarsko potom takozvane carinske unije je hipoma poostrelje itak napeto razmerje med Avstrijo in Srbijo. Začele so sovražnosti. Tedanji vnanji minister Goluchowski si more lastiti popolno zaslugo,

da je s svojim brutalnim postopanjem uvedel dveinpolletno dobo odbijanja in odganjanja Srbije, tega za avstrijske industrialne izdelke tako važnega razpečavalnika. Z brezpričnerni nasilnostjo je šel ta mož tako daleč, da je hotel na vsak način izsiliti od srbske vlade, naj vse svoje vojaške potrebe pokrije v Avstriji. Vredno se je pri tej priliki spominjati čudnega dejstva, da tedaj različne industrialne korporacije in pa vse tisto časopisje, ki je sedaj z največjo odločnostjo stopilo na plan za brezodložno uveljavljenje nove pogodbe s Srbijo, niti mimogrede ni našlo vzroka opozarjati na napačno in gospodarsko povsem krivo ravnanje zunanjega ministra. Docela so tedaj pozabili oglašati se za potrebe in interes eksportne trgovine, z gajljivo kratkovidnostjo so zaslanjali politiko mojstra Goluchowskega in pomagali rušiti ustanovljene kupičiske zveze na Srbskem. Na led so delali načela razumne trgovinske politike na Balkanu, seveda godilo se je leta 1906. in naslednje leto industriji ob času u g o d n i h konjuktur vrlo dobro in tako so pozabili, da je treba na suha leta tudi računati. Polovica vneme, s katero so se sedaj ob početku slabe konjukture zavzeli za eksportne potrebe in poudarjali važnost srbskega trga, bi bila leta 1906. zmogla mnogo dobrega in izvestno preprečila, da bi nastopile glede obnovitve rednih gospodarskih odnosov v prometu s Srbijo vse te težke in mučne razmere, ki sedaj razburajojo javnost.

Kot Avstrije in kot Slovani z veseljem pozdravljamo začetek nove gospodarske dobe in le želimo, da se ustanove trajne dobre razmere. Ni tukaj mesto, da bi govorili obširno o gospodarski vrednosti posameznih carinskih določil v novi pogodbi; omejimo se na to, da konstatiramo nekatere splošne momente. Pogodba omogočuje zopet redno izmenjanje blaga in naredi konec carinskemu sporu, ali je neprimerno neugodnejša za Srbijo kakor prejšnja, kajti zbranjuje uvoz žive živine in kontingentira celo import klavne živine. Visoke carine določa za poljedelske pridelke vseh vrst in odpravlja olajšave glede obmejnega prometa. Kako neopravičeno je razburjenje »paradnih kmetov« a la Hohenblum, pove dejstvo, da kontingenčni dovoljenega uvoza klavne živine predstavlja le 1—2% naših konsumnih potreb. Raz avstrijsko stališče sojeno, je pogodba izposlovana na stroške industrije in trgovine, ki se morata zadovoljiti z znatno višjimi carinami.

Minister Ebenhoch demisionira.

L v o v, 30. avgusta. »Slovo poljske, glasilo poljskega kluba, oziroma njegovega načelnika dr. Globinskega, poroča z Dunaja, da poljedelski minister dr. Ebenhoch kmalu odstopi. Tudi stališče krščanskih socialistov sploh je v parlamentu omajano, ker so sami začeli razdirati moč v lastni stranki.

Bodočnost Bosne in Hercegovne.

D u n a j , 30. avgusta. Vest, da je Avstro-Ogrska poizvedovala pri velesilah, kako stališče bi zavzele, ako bi Avstro-Ogrska proglašila priklopitev Bosne in Hercegovine monarhiji, je popolnoma neutemeljena. Avstro-Ogrska je z ostalimi velesilami, ki so podpisale berolinsko pogodbo, razpravljala le o tem, da je treba zavzeti napram preobratu na Turškem dobrohotno stališče ter ne kaže, se vmešavati v notranje turške zadeve. O drugih stvareh se ni razpravljalo.

S a r a j e v o , 30. avgusta. V magistratni seji je podžupan dr. Mandić poročal, da je pri dejelniem poglavarju priporočil aneksijo Bosne in Hercegovine, toda to je storil edinole v imenu sarajevskih katolikov, ki žele aneksijo.

Srbska trgovinska pogodba.

D u n a j , 30. avgusta. Državni zakonik je prinesel danes naredbo celokupnega ministrstva o začasnem uveljavljenju trgovinske pogodbe s Srbijo. V pogodbi ni več veterinarča dogovora. Vendar se dovoli uvoz živine iz Srbije, ako ni v Srbiji živinske kužne bolezni, in sicer se v tem slučaju dovoli uvoz pod sledenimi pogoji: Živila mora imeti potne liste, ki morajo imeti potrdil državnega živinozdravnika, da je živila srbska in zdrava. Potrjeno mora tudi biti, da je živila iz take srbske pokrajine, kjer ni nalezljive živinske bolezni. V klavnicalih neposredno ob srbski meji se mora živila zopet zdravniško pregledati, ako je zdrava. Meso se sme uvažati sveže in večji množini v plombiranih vagonih ali na ladjah pod kontrolo. Na ta način pa se ne sme iz Srbije uvažati več živine, kakor kvečjemu 35.000 govedi in 70.000 svinj. Za letos se sme na ta način uvesti le 11.667 govedi in 23.334 svinj.

Ker je pa v teh knjigah dosti pomot, ker tiskar slovenskega tiska v Tubingu, ki je bil prej deželnih glavar štajerski, se opetovan bil s Turki in končno odšel iz Avstrije v Nemčijo, ker se kot goreč v vztrajen pospeševatelj razširjajoče se evangeljske vere v Avstriji ni mogel gibati dosti svobodno. Bogat je z velikimi vstopnimi abecedarij in kratek katekizem z latinskim črkami.«

Vergerijeva zasluga je pravzaprav edinole ta, da je preprečil, da začelo Trubarjevo delo ni zaspalo, in pa da je za stvar pridobil württemberškega vojvodo Krištofa in prosto Brencu, tako da tisk ni več zastajal, marveč krepko uspel. In ker so se za to stvar zanimali tako odlični možje, se je dozdevala le še tem važnejša odličnjakom kranjskim, štajerskim in koroškim. In končno je mogče, da je Vergerij na svojih potovanjih vedel pridobiti tudi naklonjenost Maksimiljanovo in pa denarne prispevke mogotcev. Skratka, brez Vergerija bi bil Trubar le malo opravil, Vergerij brez Trubarja pa sploh ni. Tiskalo se je tudi brez Vergerija (1556., 1557.), koncem jeseni 1557. pa je bil dogotovljen ves prvi del novega testamenta: orjaško del prevajanja je bilo do četrte izgotovljeno in narod je dobil knjigo, katerje ni poznalo njegovoslovstveniti za blagoslovjenih časov Cirila in Metoda.

Diktatura na Finsku.

B e r o l i n , 30. avgusta. »Slovo poljske, glasilo poljskega kluba, oziroma njegovega načelnika dr. Globinskega, poroča z Dunaja, da poljedelski minister dr. Ebenhoch kmalu odstopi. Tudi stališče krščanskih socialistov sploh je v parlamentu omajano, ker so sami začeli razdirati moč v lastni stranki.

Ustavna Turčija.

C a r i g r a d , 30. avgusta. V vsej upravi se nadaljuje s pomenjanjem starega režima. V mornaričnem ministrstvu so odstavili zadnjedostojanjenstvenike koruptno stare vlade. Odstavljeni so načelnik generalnega štaba Mehmed paša, predsednik mornaričnega sveta Mustava paša, glavna inženirja Hazni in Sulejman, poveljnik pristanišča Mehmed in ravnatelj mornarične bolnišnice dr. Elias paša. V armadi se sanitetska služba popolnoma preosnuje. Za načelnika tozadovne komisije je imenovan maršal dr. Džemil paša. Vse pogodbe vojnega ministrstva glede dobav so sultanova ukazom razveljavljene, pri čemer se prihranita dva milijona na leto. V ministrstvu zunanjih del preiskujejo imenovanja v konzularni službi in visoka odlikovanja inozemcev, pri čemer je igrala podkupljivost glavno vlogo. Vsa tako imenovanja se razveljavijo.

Častniki, ki se sami degradirajo.

Med častniki se širi nenavadna manjica, da sami zahtevajo degradiranje. Prvi je nastopil divizijski general Fuad paša, sin pokojnega ministra zunanjih del in predsednika državnega sveta Said paša. Fuad paša je namreč izjavil, da se za svoje visoko dotojanstvo nima zahvaliti svojim dostojanstvom, temveč protekcijsi. Zato zahteva, naj ga vojni minister pomakne nazaj do tistega čina, ki bi ga bil dosegel v normalnih razmerah. Njegovemu zgledu sta sledila majorja Ali Hajdar in Dželaledin, ki zahtevata, da se ju poniža za poročnika. Časopisje je nastopilo proti takim manjim, češ, da zavlada mnenje, da častniški zbor sestoji iz zgolj protežirancev, ne pa iz resnih vojakov.

Grozodejstva v jetnišnicah.

Oblasti na otoku Rodu nočejo nicesar slišati o ustavi in pomilosredu političnih kaznencev. Ker so kaznenci zahtevali prostost, so jih pazniki strahovito trpinili ter jim več dni niso dali niti kruha ne vode.

Leta 1560. je izšel prvi oddelek, leta 1561. pa drugi oddelek drugega dela novega testamenta in pa pisma do Korinčanov in Galatov. Istočasno je leta 1561. izdal seznamek vseh doleti izišlih slovenskih protestantovskih in pa vseh onih hrvaških protestantovskih knjig, ki so se po njegovem načrtu imele šele natisniti z glagolskimi in s cirilskimi črkami. Trubar je namreč spoznal, »da dobri, srčni Hrvati tudi nimajo nobene biblije, niti nimajo vsega katekizma in da se jim je slabo spomnilo z njihovimi mašnimi knjigami: te knjige so bile pred mnogimi leti raztolmačene tako temno in nerazumljivo, da njihovi duhovniki sami mnogo besed celo v nedeljskih in navadnih evangelijih ne umejejo.« — Stvar je namreč bila takšna: Metodovo slovansko bogoslužje se je bilo v Dalmaciji in Istri, v Hrvatski, v Rusiji, Bolgariji, Srbiji, Bosni in Črni gori ohranilo, samo v njegovem lastnem okrožju, pri panonskih Slovencih se je pogubilo. Metodove svete knjige niso v celem s pobožno natancostjo prepisovali in v njegovem jeziku, v nemar puščajoči domačo govorico, nadaljevali svoje slovence. Spoznavši to nedostatnost je Trubar že leta 1550. poizkušal, ali ne bi se dal poleg slovenskega tudi hrvaški jeziku, o katerem pravi sam, da ga Slovenci prav dobro umevajo,

Jetniki so se končno spustili ter navalili na pažnike, toda prišli so vojaki ter skoraj vse kaznence postrelili.

Portugalska zopet pred revolucijo.

M a d r i d , 30. avgusta. Portugalska vlada je prepovedala vse za danes sklicane ljudske shode. Obenem je drugi artiljerijski polk zasedel vsa kraljeva in državna poslopja.

Državni prevrat v Maroku.

P a r i z , 30. avgusta. Novi sultan Mulej Hafid je visoke, imponujoče postave ter prikupljive zunanjsosti. Priprsto vzgojen, živi še danes skrajno skromno, dasi mu je na razpolago vsa orientalska razkošnost. Oblači se preprosto, toda okusno. Odstavljeni so načelnik generalnega štaba Mehmed paša, predsednik mornaričnega sveta Mustava paša, glavna inženirja Hazni in Sulejman, poveljnik pristanišča Mehmed in ravnatelj mornarične bolnišnice dr. Elias paša. V armadi se sanitetska služba popolnoma preosnuje. Za načelnika tozadovne komisije je imenovan maršal dr. Džemil paša. Vse pogodbe vojnega ministrstva glede dobav so sultanova ukazom razveljavljene, pri čemer se prihranita dva milijona na leto. V ministrstvu zunanjih del preiskujejo imenovanja v konzularni službi in visoka odlikovanja inozemcev, pri čemer je igrala podkupljivost glavno vlogo. Vsa tako lepo okrašen prostor z brezstevilnimi trobojnicami in ljubko pripravljeni paviljoni — čast gospa Praznikovi, Gorškovi, Tomičevi, Vozlovi in vsem trebanjskim gospicam — so privabili mnogo ljudstva iz naše doline. Trebnje, vse v zastavah, je sprejelo zopet enkrat z odkrito navdušenostjo novomeške Sokole. V imenu Sokola je govoril

Dopisi.

Iz Trebnjega. Kako pripraven kraj za družbo sv. Cirila in Metoda je Trebnje, je pokazala zadnja veselica. Nihče ni mislil, da bo tako krasno uspela. Čeprav nas je že takoj zjutraj vznemirjalo oblačno nebo in kasneje res ni prizaneslo, je bila vkljub temu udeležba od vseh strani, Trebnja, Mirne, Velike Loke, Mirne peče, zlasti pa iz Novega mesta, ogromna. Vsem tem dragim gostom se moramo zahvaliti, da je dosegla veselica nemalo vsoto 803 K 49 vin. čistega dobička. Veselici odsek se je potrudil z res pravo narodno požrtvovalnostjo in neumorno delavnostjo, da je pripravil došlim gostom vse udobnosti. Že tako lepo okrašen prostor z brezstevilnimi trobojnicami in ljubko pripravljeni paviljoni — čast gospa Praznikovi, Gorškovi, Tomičevi, Vozlovi in vsem trebanjskim gospicam — so privabili mnogo ljudstva iz naše doline. Trebnje, vse v zastavah, je sprejelo zopet enkrat z odkrito navdušenostjo novomeške Sokole. V imenu Sokola je govoril

LISTEK.

Primož Trubar.

Ob štiristoletnici njegovega rojstva.
Napisal R. Pustoslemšek.
(Daleje.)

Leta 1552. je postal župnik v Kemptenu in tam se je seznanil s Petrom Pavlom Vergerijem, nekdajnim koprskim škofom, ki je tiste čase ponajveč živel na Wirtemberškem, kjer je bila verska svoboda razmeroma največja. Vergerij je bil nemiren duh, ki se je rad v vsako stvar vtipkal, in njemu je prišlo na misel, da bi se izdala v slovenskem jeziku cela biblija. Misel je bila več kot imenitna, ali Vergerij temu orjaškemu delu ni bil kos. To je sam prav dobro vedel in zato je toliko časa hodil okrog Trubarja, da ga je končno na sestanku v Ulmnu pregovoril. Uspehl je bil ta: Trubar je prevedel Matejev evangelijs, Vergerij pa je dosegel, da je württemberški vojvoda, ki je bil protestantom zelo naklonjen, dovolil potrebno vsoto denarja. Ko se je o tej stvari izvedelo na Kranjskem, kjer je 20. februarja 1554. Ferdinand prepovedal obhajanje pod dvema pobobo, je med evangelci zavladalo splošno vzdruženje. Najbolj pa se je za stvar zanimal baron Janez Un-

gnad, radodarni mecen in pospe

Stanovanje

s 4 do 5 sobami in postranskimi prostori ter po možnosti z vrtom ali dvoriščem za 15. september, 1. oktober ali 15. ekaterber. 3005-3

Ponudbe na uprav. „Slov. Naroda“ pod znakom „L. B. G.“

Jutri, v torek, 1. septembra

v Švicariji KONCERT

popolne

Ljubljanske društvene godbe

od polu 6. ure do polu 10. ure zvečer.

Vstop prost. Vstop prost.

Za obilen obisk se priporoča
J. KENDA
restavrater.

3005

**50 K zaslužka
na teden ali 50 - 60 od-
stotkov provizije**

dobi vsak, kdo prevzame razpeča-
vanje mojih aluminijskih ščitov
in aluminijskega blaga. Zastopstvo
se odda tudi kot postransko opravilo.
Aluminijsko blago se prodaja igrajo-
lahko. Pojasnila in vzorci zastonj.

Naj torej nihče ne zamudi vprašati
na naslov:

Anton Hruba, Müglitz, Moravsko.

012

Anton Hruba, Müglitz, Moravsko.

3005-3

Doktor
pl. Foedralsperg
zoper ordinira.

3022 2
